

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A befogott és a talált állatok jogi sorsa

Szerző:

dr. Nagy Csilla

főtitkár

Magyar Birtokvédelmi Szövetség

jogi tanácsadó

Bojtár Jogsegélyszolgálat Egyesület

Budapest

2021. szeptember 11.

Jelen írás kiadását az indokolja, hogy a Magyar Birtokvédelmi Szövetséghez és a Bojtár Jogsegélyszolgálat Egyesülethez is rengeteg megkeresés érkezik civilektől és hatósági jogalkalmazóktól befogott és talált állatokkal kapcsolatosan. Tömegesen jelentkeznek olyan ügyek, melyekben a felek nincsenek tisztában azzal, hogy a befogott és talált állatok ügyeiben milyen jogokat gyakorolhatnak, milyen kötelezettségek terhelik őket.

A tanulmány célja a tájékoztatás mellett az, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy időszerűvé vált a vonatkozó jogszabályhelyek módosítása.

Az esetek közös jellemzője, hogy mindig van egy állattulajdonos, egy állattartó (akinek a személye a legtöbb esetben megegyezik a tulajdonossal), egy gyepmesteri telep vagy egy menhely, jelen van az állatvédelmi hatóság és a bíróság.

A tulajdonostól ill. állattartótól elszökött állatok egy része sosem kerül elő, más része hazatalál, vannak jószágok, amelyeket a gyepmester fog be, és vannak, amelyeket jóindulatú civil emberek. A gyepmester által befogott állatok esetében más jogi norma követendő, mint a civilek által talált állatoknál, és a civilek által talált állatok esetében más a találáshoz kapcsolódó bevett polgári jogi gyakorlat, mint talált ingóság esetén. Itt nem csak arra gondolok, hogy értelemszerűen adódnak eltérések dolgok és állatok között, hanem arra is, hogy előfordul, hogy a talált állat esetében a jogi norma követése nem életszerű, valamint arra, hogy talált állatok befogására bizonyos körülmények között speciális szabályok vonatkoznak.

Lássuk, mi történik, amikor a gyepmester fogja be az állatot!

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: törvény) 48/A. § (3) bek. szerint a települési - a főváros belterületén a fővárosi - önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása.

Az így befogott kóbor állat - amennyiben a befogástól számított 15 napon belül a kóbor állat tulajdonosa nem válik ismertté - az állam tulajdonába kerül. Az állatvédelmi hatóság gondoskodik

az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az elhelyezés eredménytelensége esetén - a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével - az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.

A törvény 48/A (4) bek. szerint "ha a kóbor állat tulajdonosa ismertté válik, a tulajdonos köteles az állatot visszavenni, valamint a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket megtéríteni. Ha a tulajdonos az állatot nem veszi vissza, vagy az állat egészségét súlyosan veszélyeztető tartási körülmények miatt az állat a tulajdonos részére nem adható ki, az állatvédelmi hatóság - az addig felmerült költségek megtérítésére való kötelezés mellett - az állatot elkobozza, ezt követően gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfordítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb 12 hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető. Az elhelyezés eredménytelensége esetén - a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével - az állat életét megengedett módon ki lehet oltani."

Az Állat-egészségügyi Szabályzat (41/1997. (V. 28.) FM rendelet az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról) függeléke 3.8. pont h) bek. szerint a gyepmester feladata "a befogott állatoknak a gyepmesteri telepre szállítása, gondozása és a hatósági állatorvos utasítása szerinti megőrzése, - a polgármesteri hivatal határozatában megállapított tartási és ápolási költségek megtérítése után - a tulajdonosnak való kiadása, vagy a leölés utáni ártalmatlanná tétele"

A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 6. § (9) bek. szerint a törvény 48/A. § (1), (3) és (4) bekezdése tekintetében a jegyző a kijelölt állatvédelmi hatóság.

A törvény 46. § alapján „az állatvédelmi hatósági hatáskörben eljáró települési önkormányzat jegyzőjének, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjének, a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyzőnek döntésével szemben nincs helye fellebbezésnek.”

Mit jelent ez a gyakorlatban?

A gyepmesteri telep munkatársa többnyire a polgármesteri hivatal hívására megjelenik az adott településen, befogja és elszállítja telephelyére, menhelyére az állatot. Szerencsés helyzetben van az önkormányzat, ahol rendelkezésre áll létesítmény, kennel, ahova az állatot el tudják helyezni a gyepmesteri telep munkatársának érkezéséig.

Miután a gyepmesteri telep befogadja a kutyát, három dolog történhet:

- 1) a befogástól számított 15 napon belül jelentkezik érte valaki, aki tulajdonosnak mondja magát (nevezzük a továbbiakban: jelentkezőnek);
- 2) a befogástól számított 15 nap után jelentkezik jelentkező;
- 3) sosem jelentkezik jelentkező.

Ha jelentkező a befogástól számított 15 napon belül jelentkezik, jogszabály szerint köteles az állatot magához venni, valamint a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket megtéríteni.

Ilyenkor három kérdés szokott felmerülni:

- 1) hogyan igazolja jelentkező a tulajdonosi minőséget?
- 2) ki dönti el, hogy jelentkező megfelelően igazolta a tulajdonosi minőségét?
- 3) visszatarthatja-e az állatot a gyepmesteri telep a költségek megtérítéséig?

Ha jelentkező a gyepmesteri telepen jelzi, hogy az ő kutyája került befogásra, a gyepmesteri telep a jegyzőhöz, mint állatvédelmi hatósághoz (a továbbiakban: hatóság) fordul. A hatóság közigazgatási eljárást folytat le, ennek keretében

- megállapítja jelentkező tulajdonosi ill. állattartói minőségét, vagy megállapítja más személy tulajdonosi ill. állattartói minőségét;
- az állattartót közigazgatási szankcióval sújtja;
- valamint eldönti, hogy az állat kiadható-e a tulajdonos számára;

- vagy nem talál elégséges bizonyítékot a tulajdonosi, állattartói minőség megállapításához és megszünteti az eljárást: az állat a telepen marad.

Az eljárás során bizonyítékot jelenthet, ha az állat chippelt, azonban tudni kell, hogy a bejelentésköteles állatok adatait tartalmazó nyilvántartások nem közhitelesek. (A közhiteles nyilvántartások vezetését jogszabály írja elő és a benne foglaltakat hitelesnek kell elfogadni, az ellenkező bizonyításáig¹.) Ha chippelt vagy jelölt az állat és a bejegyzett tulajdonos elismeri a tulajdonosi minőséget, nos ez elég meggyőző bizonyíték lehet, egyébként a gyakorlatban az is megesik, hogy ilyenkor sokszor a gyepmester nem is viszi be a telepre a kutyát, hanem visszajuttatja a gazdinak.

A problémák akkor kezdődnek, amikor a chip ellentmondásos információhoz juttat (pl. külföldön élő tulajdonos, elajándékozás után nem került regisztrációra az új tulaj) vagy nem chippelt az állat.

Ha nincs az állat chippelve, nincs elindulási pont sem, és ilyenkor merül fel, hogy hogyan tovább. Mi történik, ha a jelentkező csak a szavát adja, hogy övé az állat, mi történik, ha fényképeket mutat be, és mi van akkor, ha a szomszédok, rokonok alátámasztják, hogy jelentkező a kutya tulajdonosa? Nos, minden eset más és más, az eljáró hatóság esetenként mérlegeli a bizonyítékokat.

Hogyan jut a gyepmester az állat elszállításával, tartásával kapcsolatos költségei megtérítéséhez? A gyakorlatban az önkormányzatok az anyagi kérdéseket szerződésben rendezik a gyepmesteri teleppel, ugyanakkor a hatóság az állat tulajdonosát - ha személye megállapításra kerül - a felmerült költségek megtérítésére kötelezheti a fent idézett törvény rendelkezései szerint.

Ezen kötelezés akkor válik pikáns kérdéssé, ha elválik az állat tulajdonosának és az állat tartójának személye. Az állat tulajdonosa ugyanis nem feltétlenül egyezik meg az állattartó személyével: *a törvény 3. § 1. pontja szerint "állattartó: az állat tulajdonosa, illetve aki az állatot vagy az állatállományt gondozza, felügyeli."* Lényeges a különbség akkor, amikor a tulajdonos személye elválik az állattartótól, miután az állattartó viseli a felelősséget az eb kiszökéséért. Ilyen helyzet

¹ Dr. Gerencsér Balázs Szabolcs PhD - Dr. Berkes Lilla: Rendszert a rendszerekben! - avagy gondolatok a nyilvántartások rendszertanáról

fordulhat elő akkor, amikor az állat tulajdonosa elutazik, és valaki másra bízza a kutyát, aki a mulasztást elköveti. Ez alapján előfordulhat, hogy a tulajdonos az állatot visszakapja, az állattartó pedig viseli mulasztása következményeit.

Mit tehet a gyepmesteri telep, az állattartó ill. a tulajdonos, ha nem ért egyet a hatóság döntésével? Figyelemmel arra, hogy mind az állattartó, mind a tulajdonos, mind a gyepmesteri telep megfelel az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) ügyfél-fogalmának², a hatóság döntését bírósági úton megtámadhatják.

Ha jelentkező a befogástól számított 15 napon túl jelentkezik, az állat már az állam tulajdona, *ugyanakkor az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 1. § (5) bek. szerint "nem tartozik e törvény hatálya alá az a vagyon, amelynél az állami tulajdonszerzésre az állam közjogi kötelezettségeinek, jogosultságainak gyakorlása következtében, vagy azzal összefüggésben kerül sor".*

A gyakorlat szerint a gyepmesteri telep a 15 napon túl bent lévő állatot gazdasítja - jogszabály szerint a hatóság eljárásjogilag jelen van a folyamatban-, tehát a jelentkező már csak mint "gazdijelölt" jelentkezhet az állatért. Ha a jelentkező 15 napon belül már jelentkezett, és az állatvédelmi hatóság akkor megállapította, hogy az állat nem adható ki részére, a 15 nap múltán sem kaphatja meg az állatot.

Ha a befogott állatért senki nem jelentkezik, a hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. A törvény szerint az elhelyezés eredménytelensége esetén - a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével - az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.

Figyelemmel arra, hogy a jogalkotó a törvényben hivatkozott külön törvényt elmulasztotta megalkotni, az állat élete - a fenti feltételek megléte esetén - tulajdonképpen a találástól számított 15 napon túl kioltható.

² Az Ákr. 10. § (1) bek. szerint „ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak”.

Lássuk, mi történik, amikor civil személy fogja be az állatot!

A Ptk. 5:54. § (1) bek. szerint „ha valaki feltehetően más tulajdonában álló, elveszett dolgot talál és azt birtokba veszi, megszerzi annak tulajdonjogát, ha arra igényt tart feltéve, hogy

a) megtett mindent annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonos visszakaphassa; és

*b) a dolog tulajdonosa vagy az átvételre jogosult más személy a találástól számított egy éven belül, **élő állat esetén három hónapon** belül, a dologért nem jelentkezik.”*

A Ptk 5:55. § (1) bek. szerint „a találó köteles a talált dolgot a találástól számított nyolc napon belül a dolog elvesztőjének, tulajdonosának, a dolog átvételre jogosult más személynek vagy a találás helye szerint illetékes jegyzőnek átadni. A (2) bek. szerint „a jegyzőnek való átadáskor a találó nyilatkozni köteles arra nézve, hogy igényt tart-e a dolog tulajdonjogára. A találó igénybejelentéséről a jegyző igazolást ad.

A Ptk. 5:56. § (1) bek. szerint „ha az átadott dolog átvételére jogosult személye megállapítható, a jegyző a dolgot késedelem nélkül átadja a jogosultnak.” A (2) bek szerint „ha az átvételre jogosult személye nem állapítható meg, a jegyző a dolgot az átadástól számított három hónapon át megőrzi. Ha ez idő alatt a jogosult nem jelentkezik, a dolgot - ha ennek tulajdonjogára az átadáskor igényt tartott - a találónak ki kell adni.”

A Ptk. 5:57. § (1) bek. szerint „a találó a neki kiadott dolgot állagának sérelme nélkül használhatja, azonban azt nem idegenítheti el, nem terhelheti meg és használatát másnak nem engedheti át.” A (2) bek. szerint „a jogosult tulajdonszerzésével a harmadik személynek a dolgot terhelő jogai megszűnnek.”

A Ptk. 5:58. § (1) bek. szerint „ha a jogosult a dologért az átadástól számított három hónap alatt nem jelentkezett, és a találó az átadáskor nem tartott igényt a dolog tulajdonjogára, a jegyző a talált dolgot értékesíti.

A Ptk. 5:59. § (1) bek. szerint „a közönség számára nyitva álló épületben vagy helyiségben, továbbá közforgalmú közlekedési és szállítási vállalat szállítóeszközén talált dolgot a találó köteles az üzemeltető alkalmazottjának késedelem nélkül átadni. Az ilyen dolog tulajdonjogára a találó nem tarthat igényt. A (2) bek. szerint „ha a talált dolog átvételére jogosult személye megállapítható, az üzemeltető őt értesíti és jelentkezése esetén részére a dolgot késedelem nélkül átadja.” A (3) bek. szerint „ha az átvételére jogosult személye nem állapítható meg, az üzemeltető a dolgot az átadástól számított három hónapon át megőrzi, vagy - ha a megőrzésre lehetősége nincs - azt az átadástól számított nyolc napon belül a jegyzőnek átadja.” A (4) bek. szerint „ha a jogosult a dologért három hónap alatt nem jelentkezik, az üzemeltető vagy a jegyző azt értékesíti.

A Ptk. 5:62. § (2) bek. szerint a találó a talált dolog kiadását költségkövetelésének kielégítéséig megtagadhatja.

Ne tévesszen meg senkit az, hogy a Ptk. „dolog” megtalálását írja, ugyanis a Ptk. 5:14. § (3) bek. szerint „a dologra vonatkozó szabályokat az állatokra a természetüknek megfelelő eltéréseket megállapító törvényi rendelkezések figyelembevételével kell alkalmazni.”

Mit jelent ez a gyakorlatban?

Hogyan dönt a találó, amikor sikerül megfognia egy elkóborolt állatot? A jogszabályi előírással szemben a találó a legritkább esetben jelentkezik a jegyzőnél a megtalált állattal, a közönség számára nyitva álló épületben vagy helyiségben, továbbá közforgalmú közlekedési és szállítási vállalat szállítóeszközén talált állat leadása az üzemeltető alkalmazottjának pedig még ennél is ritkább. Valljuk be, nem is valószínű, hogy pl. a buszsofőr vagy a vonatkalauz akár ideiglenesen is el tudná helyezni az állatot. A jegyző már jobb helyzetben van: elhelyezheti az állatot az önkormányzat kennelében (ha van ilyen) vagy átadhatja az állatot menhelynek, vagy gyepmesteri telepnek. Nem kizárt az sem, hogy a jegyző a találónál helyezi el az állatot. Egy bírósági döntés szerint ugyanakkor „arra ugyanis nincs mód, hogy a jegyző élő állatot hónapokig maga őrizzen, gondoskodjon annak elhelyezéséről, ellátásáról. Arra sem tért ki a szabályozás, hogy a jegyző milyen intézkedéseket tehetne az állat őrzése, gondozása érdekében, így az az ésszerű, az állat érdekét is szolgáló megoldás, ha az a találó őrzésében, gondozásában marad.” (Szegedi Ítéletábla, Pf.20109/2019/4)

Az értesített jegyző természetesen állatvédelmi hatósági feladatkörében is megteszi az intézkedéseket az állattartó személyének felkutatása érdekében.

A Ptk. szerint ha a találó a talált állatot birtokba veszi, 90 nap után megszerzi az állat tulajdonjogát, ha

- a) megtett mindent annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonos visszakaphassa; és
- b) a tulajdonos három hónapon belül a dologért nem jelentkezett.

E három hónap alatt „a találó a neki kiadott dolgot állagának sérelme nélkül használhatja, azonban azt nem idegenítheti el, nem terhelheti meg és használatát másnak nem engedheti át.” A jogszabály fogalmazása: „a találó a neki kiadott dolgot” tehát a találónak valaki kiadta a talált dolgot és a fenti jogszabályi hivatkozások szerint ez nem lehetett más, mint a jegyző. Tehát a jogszabályi logika szerint a megtaláló jelzi (átadja) az állatot a jegyzőnek, aki azt a megtalálónál hagyja, és így telik le a három hónap.

Ezzel szemben mi a gyakorlat?

A találó sok esetben nem tudja a talált állatot magánál elhelyezni, nem tud arról, hogy az állatot a jegyzőnek kéne átadni (jelezni), és nem szeretne sem a találás időpontjában, sem a későbbiekben sem az állat tulajdonosává válni. Mi történik? A találó már a találás napján (vagy az azt követő napokban de mindenképp a 90 napon belül) civil szervezetet, civil magánszemélyt keres meg, ahol az állatot elhelyezik (nevezzük a továbbiakban a találótól átvevő szervezetet, személyt átvevőnek).

Világos, hogy a találó a 90 nap letelte előtt nem szerzett az állat felett tulajdonjogot, így azt a nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse haberet (senki sem ruházhat át több jogot másra, mint amennyivel ő maga rendelkezik) római jogból örökölt alapelv alapján nem is adhatja át.

90 napig sem a találó, sem átvevő nem tulajdonosa az állatnak, az állat tulajdonosa az a személy, akitől az állat elszökött. Ahhoz, hogy a 90 nap után az átvevő tulajdonjogot szerezzen az állat felett, az kell, hogy első lépésben az átadó szerezze azt meg, amely jogot a megszerzése után átvevőre átruházhat, s így átvevő is átadhatja majd az állat tulajdonjogát a leendő (és remélhetőleg már)

végleges gazdinak. A találó viszont kizárólag abban az esetben szerezhethet tulajdonjogot az állat felett, ha „mindent megtett mindent annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonos visszakaphassa”, a gyakorlat viszont az, hogy a találó a legtöbb esetben átadja az állatot átvevőnek és nem tesz semmit a tulajdonos felkutatása érdekében.

E kérdésben tanulságos a Szegedi Törvényszék 13.P.21.122/2016/78. sz. döntése és az ezen döntést megváltoztató ítélet, a Szegedi Ítéltábla, Pf.20109/2019/4. sz. döntése. A döntésekkel érintett ügyben a tulajdonos elveszítette a kutyáját, a találó megtalálta és anélkül, hogy tulajdonjogot szerzett volna a kutyán, átadta őt egy családnak. A család abban a hiszemben vette át a kutyát, hogy a találó mindent megtett a tulajdonos felkutatása érdekében, majd később az állatorvosnál tudta meg, hogy a kutya chippelt.

A Szegedi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság megállapította, hogy a család nem szerzett a kutya felett tulajdonjogot, és a családot kötelezte, hogy a kutyát az eredeti tulajdonosnak visszajuttassa. A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság kimondta, hogy „azzal, hogy a kutya további gondozását, ellátását a találó az alperesre (a családra) bízta azzal, hogy a továbbiakban ő maga a talált állatra nem tart igényt, átruházta rá a találásból eredő jogait és kötelezettségeit, azaz ilyen tekintetben az I. r. alperes a találó „jogállását” szerezte meg, azaz az ő helyébe lépett.” (Végül a kutyát a család megtarthatta.)

Ami bizonyos a fentiek alapján, hogy amennyiben a találó az állatot a találástól számított 90 napon belül át is adja átvevőnek, a tulajdonjog felett egyikük sem rendelkezik. A Ptk. ugyan kimondja, hogy a találó a talált dolog (állat) használatát másnak nem engedheti át (Ptk. 5:57. § (1) bek.) azonban a találó egyben birtokos is, miután „birtokos az, aki a dolgot sajátjaként vagy a dolog időleges birtokára jogosító jogviszony alapján hatalmában tartja” (Ptk. 5:1. § (1) bek.) és a birtokot átruházhatja átvevőre (Ptk. 5:3. §)

Amennyiben találó vagy a találó jogállásába lépő átvevő mindent megtesz az eredeti állattulajdonos felkutatása érdekében, de az nem jelentkezik a találástól számított három hónapon belül, találó ill. a találó jogállásába lépő átvevő tulajdonossá válik, az állat pedig „gazdásítható.”

A közösségi oldalon gyakran előfordul, hogy a találó jogállásába lépő átvevő már a három hónapon belül meghirdeti „gazdikeresőként” az állatot. Ezen eljárása álláspontom szerint nem jogellenes, és nem befolyásolja azt, hogy emellett az állat eredeti tulajdonosát is keressék. Ajánlott ilyenkor a gazdikereső posztba beleírni, hogy mikor lehetséges az eb tulajdonának átadása.

Ha a találástól számított három hónapon túl bukkan fel jelentkező, már csak úgy szerezhet tulajdonjogot, ha az átvevő saját tulajdonjogát ráruházza, vagy bírósági eljárást indít és bizonyítja, hogy átvevő (találó) nem szerzett korábban az állat felett tulajdonjogot.

Ha a találástól számított három hónapon belül bukkan fel jelentkező, felmerül a fent részletezett bizonyítási kérdéskör, mégpedig, hogy sikerül-e a tulajdonjogát bizonyítani. Amennyiben a tulajdonjog bizonyított, a találó ill. a találó jogállásába lépő átvevő a talált dolog kiadását költségkövetelésének kielégítéséig megtagadhatja.

Amennyiben az átvevő a találástól számított három hónapon belüli jelentkező esetén nem fogadja el jelentkező bizonyítékait, a jelentkező a bíróságtól kérelmezheti, hogy kötelezze átvevőt a kutya kiadására.

Amennyiben az átvevő a jelentkezőnek átadja az állatot, majd utólag ezt meggondolja, nos, akkor „késő bánat, eb gondolat....” hiszen átvevőnek semmilyen joga nem keletkezik az állat felett a találástól számított három hónapon belül. Azt megteheti, hogy állatvédelmi eljárást kérelmez a hatóságnál jelentkező állattartásának kivizsgálása érdekében. Ebben az eljárásban a bejelentő személy már nem bír ügyféli jogosultsággal - e körben csak egy kivétel van: A törvény 48. § (1) bek. szerint „az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény szerinti azon civil szervezeteket, amelyek tevékenysége az állatok védelmére irányul, az állatvédelmi jogszabályok megsértése miatt általuk kezdeményezett hatósági eljárásokban az ügyfél jogállása illeti meg.”

Speciális esetek

Az élő állat civil személy által történt találása esetén tehát a három hónapot mindenképp ki kell várni, hogy a tulajdonjog átszálljon. Az általános szabályt a szomszédjogok és a tulajdonjog korlátainak különös szabályairól szóló 2013. évi CLXXIV. törvény egészíti ki, mely szerint

„2. § (1) Ha a tilosban talált állat tulajdonosa ismert, az ingatlan tulajdonosa köteles őt az állat befogását követően annak elszállítására felszólítani, de mindaddig visszatarthatja az állatot, amíg az az által okozott kárt az állat tulajdonosa meg nem téríti.

(2) Ha a tilosban talált állat tulajdonosa nem ismert, a Polgári Törvénykönyv találásra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(3) Ha a kirepült méhrajt annak tulajdonosa két napon belül nem fogja be, azon birtokbavétellel bárki tulajdonjogot szerezhet.”

Ez azt jelenti, hogy a méhek feletti tulajdonjog már a harmadik napon átszáll a méhek befogójára.

Mint látjuk, a fenti jogszabályok kifejezetten élő állat esetében rendelkeznek a befogásról ill. a találaról, ugyanakkor gyakran nem élő állatot is találunk - ne feledjük, a macskaszaporulat már szinte minden településen komoly gondot okoz, a kinti macskatartás még mindig uralkodó gyakorlat. Mindemellett erdei utakon sajnos nagyon gyakori a vadon élő állatok elgázolása is³.

Nem élő állat találása esetén alkalmazható a Ptk. fent idézett 5:14. § (3) bekezdése, mely szerint „a dologra vonatkozó szabályokat az állatokra a természetüknek megfelelő eltéréseket megállapító törvényi rendelkezések figyelembevételével kell alkalmazni”, ugyanakkor könnyen belátható, hogy nem életszerű, hogy a találó a tetem felett tulajdont kívánna szerezni. Nem élő állat találása esetén az állat testét a találó vagy az általa értesített közterületfelügyelet bejelentésére legtöbb településen a gyepmester szállítja el a vele szerződésben álló önkormányzattal történt megállapodás alapján. Ha sikerül az állat tulajdonosát ill. tartóját beazonosítani megindítható az állatvédelmi eljárás⁴.

³ Az Országos Vadgazdálkodási Adattár statisztikái szerint tavaly több mint 6000 nagyvad elütés történt a magyarországi utakon. <https://mabisz.hu/evi-tobbezres-nagysagrendben-tortennek-vadbalesetek-az-utakon/>

⁴ Elhullott vad találása esetén a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény irányadó a tulajdonjog megállapításával kapcsolatosan.

Vizsgálandó körülmény, hogy az állattartó eleget tett-e a jó gazda gondosságának, tehát mi áll az állat elpusztulásának hátterében és eleget tett-e a nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendeletben foglalt, az elpusztult állattal kapcsolatos kötelezettségének.

Összefoglaló

A legfontosabb különbség tehát az állat gyepmester által történő befogása és a civil találás között, hogy előbbi közigazgatási jellegű, utóbbi polgári jogi jogviszonyt eredményez.

Mindkét esetben igaz, hogy időszerű a vonatkozó jogszabályi rendelkezések felülvizsgálata. Indokolt lehet átgondolni az állatokkal kapcsolatosan közhiteles nyivántartásokat alkalmazni, de ennél is égetőbb probléma a befogott, de elhelyezni sikertelenül próbált állatok életének kioltásával kapcsolatosan külön jogszabály utólagos megalkotása.

Összegezve a tanulmányban foglaltakat, levonható a következtetés, hogy jelen pillanatban a befogott ill. talált állatokkal kapcsolatos társadalmi gyakorlat megelőzi jogszabályt, és olyan helyzetek alakultak ki, mely helyzeteknek időszerű a jogalkotó általi figyelembevétele.